

Hollandse forten aan de Amazone

'Ach, waren die Hollanders maar gebleven!' Je hoort het vaak in het achtergebleven noordoosten van Brazilië, dat van 1630 tot 1654 Nieuw Holland heette. Toch is er amper onderzoek gedaan naar de overblijfselen van de bezetting door de West-Indische Compagnie. Daar komt verandering in.

door Kieran Kaal/ Rio de Janeiro

Een groep Nederlandse en Braziliaanse archeologen en historici rijdt de komende drie jaar in een vrachtwagen met laboratorium de Braziliaanse kust af. Hun eerste missie: Hollandse forten, al dan niet (half)vergaan, opsporen en verwerken in de *Atlas of Dutch Brazil*. Met behulp van archieven, luchtfoto's en metaaldetectors verwachten de onderzoekers er minstens veertig te vinden, van Pernambuco, het hart van de oude kolonie, tot de Amazone en Rio de Janeiro aan toe.

'De kiem van de fortenjacht ligt in een opzienbarende ontdekking in fort Oranje op het eiland Itamaracá,' vertelt archeoloog Oscar Hefting van de New Holland Foundation. 'Tot 2003 dachten we dat Hollandse vestingen hier net als de Portugese

van natuursteen waren gemaakt. Fort Oranje is door de Portugezen echter overgebouwd in steen, terwijl de oudere Hollandse fase gemaakt bleek van zand en (gebakken) klei, zoals in Holland in die tijd gebruikelijk was. De symmetrische vorm van het fort met vier bastions was precies volgens de regels van het toen revolutionaire Oud-Nederlandse Vestingstelsel, naar concept van Simon Stevin.'

Met die wetenschap moeten bestaande en (half)vergane forten in Brazilië volgens Hefting door een nieuwe bril worden bekeken. 'Resten van vestingen van zand en klei zijn moeilijker zichtbaar. Je moet letten op zaken als afwijkende begroeiing en licht reliëf in het landschap. Terwijl de Portugezen hun verdediging landinwaarts

Pernambuco, het hart van de oude kolonie in Brazilië

optrokken, waren Hollanders gewend aan de kust te bouwen, waardoor waarschijnlijk veel sporen zijn weggespoeld.'